COOPERAREA DINTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ȚĂRILE VECINE DIN CAUCAZUL DE SUD: CAZUL GEORGIEI

COOPERATION BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND THE SOUTH CAUCASUS NEIGHBOURING COUNTRIES: THE CASE OF GEORGIA

Andreea PÂNTEA
Universitatea de Stat din Moldova
e-mail: *andreeapantea18@gmail.com*

CZU:327(479.22):061.1EU

Rezumat. Cooperarea dintre Uniunea Europeană și Georgia reprezintă unul dintre cele mai relevante cazuri ale politicii europene de vecinătate și ale Parteneriatului Estic în regiunea Caucazului de Sud. După destrămarea Uniunii Sovietice, Georgia și-a construit treptat identitatea externă prin orientarea spre spațiul euroatlantic, apropierea de instituțiile europene și distanțarea de influența geopolitică a Federației Ruse. Articolul analizează evoluția relațiilor UE–Georgia, de la Acordul de Parteneriat și Cooperare la Parteneriatul Estic, Acordul de Asociere, Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, liberalizarea regimului de vize și obținerea statutului de țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană. O atenție specială este acordată conflictului ruso-georgian din 2008, regiunilor separatiste Abhazia și Osetia de Sud, Misiunii de Monitorizare a Uniunii Europene în Georgia, precum și impactului războiului Rusiei împotriva Ucrainei asupra parcursului european al Georgiei. Cercetarea evidențiază că relația UE–Georgia are o semnificație dublă: pe de o parte, reprezintă un instrument de modernizare politică, economică și juridică a Georgiei; pe de altă parte, constituie un element al strategiei UE de stabilizare a vecinătății estice. Totuși, evoluțiile politice recente, regresul democratic, polarizarea internă și suspendarea de facto a procesului de aderare afectează credibilitatea parcursului european al Georgiei. Se concluzionează că viitorul cooperării UE–Georgia depinde de relansarea reformelor democratice, consolidarea statului de drept, reducerea influențelor oligarhice, protejarea societății civile și revenirea la angajamentele europene asumate.

Cuvinte-cheie: *Uniunea Europeană, Georgia, Parteneriatul Estic, Acord de Asociere, ZLSAC, candidat la aderare, Caucazul de Sud, Osetia de Sud, Abhazia, EUMM Georgia, integrare europeană, securitate regională.*

JEL: F53; F55; F51; K33; O19; H56.

Abstract. Cooperation between the European Union and Georgia represents one of the most relevant cases of the European Neighbourhood Policy and the Eastern Partnership in the South Caucasus region. After the dissolution of the Soviet Union, Georgia gradually built its external identity through its orientation towards the Euro-Atlantic space, rapprochement with European institutions and distancing from the geopolitical influence of the Russian Federation. The article analyses the evolution of EU–Georgia relations, from the Partnership and Cooperation

Agreement to the Eastern Partnership, the Association Agreement, the Deep and Comprehensive Free Trade Area, visa liberalisation and the granting of EU candidate status. Particular attention is paid to the 2008 Russian-Georgian war, the separatist regions of Abkhazia and South Ossetia, the European Union Monitoring Mission in Georgia, as well as the impact of Russia's war against Ukraine on Georgia's European path. The research highlights that the EU–Georgia relationship has a dual significance: on the one hand, it is an instrument for Georgia's political, economic and legal modernisation; on the other hand, it is an element of the EU's strategy for stabilising its eastern neighbourhood. However, recent political developments, democratic backsliding, internal polarisation and the de facto suspension of the accession process affect the credibility of Georgia's European path. It concludes that the future of EU–Georgia cooperation depends on relaunching democratic reforms, strengthening the rule of law, reducing oligarchic influence, protecting civil society and returning to the European commitments undertaken.

Keywords: *European Union, Georgia, Eastern Partnership, Association Agreement, ZLSAC, candidate status, South Caucasus, South Ossetia, Abkhazia, EUMM Georgia, European integration, regional security.*

JEL: F53; F55; F51; K33; O19; H56.

Introducere. Cooperarea dintre UE și Georgia reprezintă un caz relevant pentru înțelegerea modului în care UE își proiectează influența în vecinătatea estică, prin instrumente juridice, politice, economice, diplomatice și de securitate. Georgia este un stat situat în Caucazul de Sud, la intersecția dintre Europa de Est, Marea Neagră, Federația Rusă, Turcia și spațiul caspic. Această poziționare geografică îi conferă o importanță strategică deosebită, atât pentru securitatea regională, cât și pentru conectivitatea dintre Europa și Asia [2]. După proclamarea independenței la 9 aprilie 1991, Georgia a traversat un proces complex de consolidare statală, marcat de instabilitate politică, conflicte teritoriale, transformări economice, reforme instituționale și competiție geopolitică. În acest context, apropierea de UE a fost percepută de o parte importantă a societății georgiene ca o garanție pentru modernizare, securitate, dezvoltare economică și consolidarea statului de drept [3].

Relațiile UE–Georgia au evoluat gradual. În primii ani de independență, cooperarea a fost dominată de asistență tehnică, sprijin umanitar și dialog politic. Acordul de Parteneriat și Cooperare, intrat în vigoare în 1999, a creat primul cadru juridic important al relațiilor bilaterale. Ulterior, includerea Georgiei în Politica Europeană de Vecinătate și în Parteneriatul Estic a oferit o platformă mai amplă pentru reforme, integrare economică, mobilitate și apropiere legislativă de Uniunea Europeană [5]. Un moment esențial în evoluția relațiilor UE–Georgia a fost războiul ruso-georgian din august 2008. Conflictul a afectat grav integritatea teritorială a Georgiei, iar regiunile Abhazia și Osetia de Sud au rămas în afara controlului efectiv al autorităților georgiene. UE a jucat un rol important în medierea acordului de încetare a focului și a creat Misiunea de Monitorizare a UE în Georgia, desfășurată din octombrie 2008

[7]. Semnarea Acordului de Asociere în 2014 și intrarea sa deplină în vigoare în 2016 au reprezentat o etapă majoră a relațiilor bilaterale. Acordul, împreună cu ZLSAC, a creat cadrul pentru asocierea politică și integrarea economică a Georgiei cu UE [6]. Liberalizarea regimului de vize în 2017 a consolidat contactele interumane și a oferit cetățenilor georgieni posibilitatea de a călători fără viză în spațiul Schengen pentru ședere de scurtă durată [5].

Războiul Rusiei împotriva Ucrainei a accelerat dinamica extinderii europene și a determinat Georgia, împreună cu Ucraina și Republica Moldova, să depună cerere de aderare la UE în martie 2022 [2]. În decembrie 2023, Consiliul European a acordat Georgiei statutul de țară candidată, cu condiția implementării reformelor recomandate de Comisia Europeană [8]. Totuși, evoluțiile ulterioare au complicat parcursul european al Georgiei. În 2024, procesul de aderare a ajuns într-un blocaj de facto, iar Comisia Europeană a constatat o deteriorare semnificativă a situației democratice și a statului de drept [3].

Articolul își propune să analizeze cooperarea dintre Uniunea Europeană și Georgia, examinând evoluția relațiilor bilaterale, cadrul juridic, rolul Parteneriatului Estic, dimensiunea securitară, efectele Acordului de Asociere, statutul de țară candidată și provocările actuale. Ipoteza cercetării este că relația UE–Georgia a constituit un instrument major de modernizare și europenizare, însă eficiența sa depinde decisiv de calitatea reformelor interne, de respectarea valorilor democratice și de capacitatea Georgiei de a gestiona presiunile geopolitice externe.

Gradul de investigare a problemei și scopul cercetării. Cooperarea dintre UE și Georgia este analizată în literatura de specialitate din perspectiva PEV, Parteneriatului Estic, procesului de extindere, securității regionale, conflictelor prelungite, statului de drept și geopoliticii Mării Negre. O direcție importantă de cercetare examinează poziția geostrategică a Georgiei la intersecția spațiului european, a celui postsovietic și a regiunii caspice, care explică interesul UE pentru stabilitatea statului georgian, securitatea regională și dezvoltarea coridoarelor de conectivitate [5].

O altă direcție privește evoluția cadrului juridic și instituțional al relațiilor bilaterale. Acordul de parteneriat și cooperare a constituit fundamentul inițial al cooperării, în timp ce Acordul de Asociere și ZLSAC au extins apropierea legislativă, integrarea comercială și implementarea standardelor europene [6]. În cadrul Parteneriatului Estic, Georgia a făcut parte, alături de Republica Moldova și Ucraina, din formatul „*Trio Asociat*", analizat de Liliana Beniuc și Leonid Moscviciov ca expresie a unei cooperări consolidate între statele cu cele mai avansate aspirații europene [13].

Dimensiunea de securitate ocupă un loc central în cercetările consacrate relațiilor UE–Georgia. Conflictul ruso-georgian din 2008, situația regiunilor sepa-

ratiste, activitatea Misiunii de Monitorizare a UE și consecințele războiului Rusiei împotriva Ucrainei au conferit cooperării bilaterale o importanță strategică sporită [7]. Literatura examinează, de asemenea, perspectiva extinderii, acordarea statutului de țară candidată în decembrie 2023 reprezentând un moment important în evoluția relațiilor. Avansarea procesului de aderare rămâne însă dependentă de reformele privind statul de drept, drepturile fundamentale, libertatea mass-mediei, funcționarea societății civile și reducerea polarizării politice [8]. Cercetările privind europenizarea evidențiază că stimulentele oferite de UE - accesul la piața europeană, liberalizarea regimului de vize, asistența financiară și perspectiva aderării - pot sprijini transformarea internă, dar nu o garantează. Eficiența condiționalității europene depinde de voința politică națională, capacitatea administrativă și reziliența instituțiilor democratice [9]. Persistă, astfel, necesitatea unei analize integrate a raportului dintre apropierea juridică și economică de UE, vulnerabilitățile de securitate și dinamica politică internă a Georgiei.

Scopul cercetării constă în analiza cooperării dintre UE și Georgia, prin examinarea evoluției istorice, juridice, instituționale, economice și geopolitice a relațiilor bilaterale.

Cercetarea urmărește identificarea principalelor etape ale cooperării UE–Georgia; analiza rolului Parteneriatului Estic; examinarea impactului conflictului din 2008 și a activității EUMM Georgia; evaluarea implementării Acordului de asociere și a ZLSAC; analiza efectelor liberalizării regimului de vize și a statutului de țară candidată; identificarea dificultăților actuale ale parcursului european; precum și formularea unor recomandări pentru consolidarea și relansarea cooperării bilaterale.

Materiale utilizate și metode aplicate. Pentru realizarea cercetării au fost utilizate documente oficiale ale UE, rapoarte ale Comisiei Europene, concluzii ale Consiliului European, surse ale SEAE, documente privind EUMM Georgia, materiale privind ZLSAC și Parteneriatul Estic, precum și lucrări științifice dedicate politicii externe și de securitate a Uniunii Europene [1–15]. *Metoda analizei documentare* a fost utilizată pentru examinarea acordurilor, rapoartelor, concluziilor Consiliului și documentelor oficiale ale UE. *Metoda istorică* a permis prezentarea etapelor cooperării UE–Georgia după destrămarea URSS. *Metoda juridico-instituțională* a fost aplicată pentru analiza Acordului de Asociere, ZLSAC și statutului de candidat. *Metoda geopolitică* a fost utilizată pentru examinarea influenței Federației Ruse, a conflictelor separatiste și a rolului Mării Negre. *Metoda comparativă* a permis raportarea Georgiei la Republica Moldova și Ucraina în cadrul „Trio Asociat". *Metoda critică* a fost utilizată pentru evaluarea limitelor cooperării și a regresului democratic recent.

Rezultate și discuții

Georgia în arhitectura geopolitică a Caucazului de Sud. Georgia ocupă o poziție geopolitică importantă în Caucazul de Sud. Ea se află la intersecția dintre Europa de Est, regiunea Mării Negre, Federația Rusă, Turcia și spațiul caspic. Această poziționare transformă Georgia într-un stat important pentru securitatea regională, conectivitate, transport, energie și competiție geopolitică [2]. Pentru UE, Georgia este relevantă nu doar ca stat partener, ci și ca element al vecinătății estice. Stabilitatea Georgiei influențează securitatea Mării Negre, legăturile dintre Europa și Asia Centrală, precum și dinamica relațiilor UE cu Federația Rusă [14]. Georgia se confruntă cu provocări specifice: conflicte teritoriale nerezolvate, presiuni externe, polarizare politică, probleme ale statului de drept și dependențe economice regionale [4]. Aceste vulnerabilități explică de ce cooperarea cu UE are o semnificație strategică pentru dezvoltarea statului. În același timp, Georgia a manifestat o identitate europeană puternică, exprimată prin aspirația de aderare, sprijinul social pentru integrarea europeană și participarea activă la Parteneriatul Estic [2].

Primele etape ale cooperării UE–Georgia. După obținerea independenței, Georgia a început să construiască relații cu UE într-un context intern dificil. Conflictele din Abhazia și Osetia de Sud, slăbiciunea instituțiilor și dificultățile economice au limitat inițial capacitatea statului de a implementa reforme profunde. Acordul de Parteneriat și Cooperare, intrat în vigoare în 1999, a reprezentat primul cadru juridic important al relațiilor bilaterale. Acesta a creat mecanisme de dialog politic, cooperare economică și sprijin pentru reforme [5]. În această etapă, UE a sprijinit Georgia mai ales prin asistență tehnică, dezvoltare instituțională, reforme administrative și cooperare în domenii economice. Relația nu avea încă perspectiva clară a aderării, ci se înscria în logica stabilizării vecinătății și a apropierii treptate [13]. Un rol important l-au avut programele europene de asistență, care au susținut modernizarea administrației, dezvoltarea societății civile și apropierea de standardele europene.

Revoluția Trandafirilor și accelerarea orientării europene. Revoluția Trandafirilor din 2003 a reprezentat o etapă semnificativă în orientarea proeuropeană a Georgiei. Noua conducere politică a promovat reforme administrative, anticorupție, economice și de securitate, prezentând integrarea europeană și euroatlantică drept obiective strategice. Această perioadă a consolidat percepția Georgiei ca stat reformator în vecinătatea estică. UE a sprijinit reformele, dar a continuat să condiționeze apropierea de rezultate concrete în domeniul statului de drept, democrației și capacității instituționale [5]. Tot în această perioadă s-a intensificat cooperarea în domeniul securității și justiției. Misiunea EUJUST THEMIS, desfășurată în 2004–2005, a fost prima misiune UE în domeniul statului de drept, având scopul de a sprijini reforma sistemului georgian de

justiție penală. Această experiență a arătat că UE poate contribui nu doar financiar, ci și prin expertiză instituțională și misiuni civile specializate.

Conflictul ruso-georgian din 2008 și consecințele sale. Războiul din august 2008 dintre Georgia și Federația Rusă a reprezentat unul dintre cele mai importante momente ale relației UE–Georgia. Conflictul a afectat grav securitatea regională și a consolidat percepția Georgiei că apropierea de UE este necesară pentru protecția independenței și integrității teritoriale. În urma conflictului, regiunile Abhazia și Osetia de Sud au rămas în afara controlului efectiv al autorităților georgiene. Federația Rusă a recunoscut independența acestor regiuni, în timp ce UE și majoritatea comunității internaționale susțin integritatea teritorială a Georgiei [3]. Uniunea Europeană a jucat un rol important în medierea acordului de încetare a focului. Ulterior, a fost creată Misiunea de Monitorizare a UE în Georgia, care a început activitatea în octombrie 2008 [7]. Conflictul din 2008 a schimbat percepția UE asupra regiunii. Caucazul de Sud nu mai putea fi tratat doar ca spațiu de vecinătate economică, ci și ca zonă de securitate strategică [14].

Misiunea de Monitorizare a Uniunii Europene în Georgia. EUMM Georgia este o misiune civilă neînarmată a UE, desfășurată după războiul din 2008 [7]. Misiunea are rolul de a contribui la stabilizarea situației de securitate, de a monitoriza evoluțiile de pe teren și de a sprijini încrederea între comunitățile afectate. EUMM patrulează în special în zonele adiacente Abhaziei și Osetiei de Sud, contribuind la prevenirea reluării ostilităților și la informarea decidenților europeni despre evoluțiile de securitate. Misiunea este importantă deoarece UE rămâne una dintre puținele prezențe internaționale de monitorizare în Georgia. Prin EUMM, UE demonstrează că sprijinul pentru Georgia nu este doar politic, ci și operațional [7]. Totuși, misiunea are limite, care nu are acces în regiunile separatiste și nu poate impune soluții politice. Rolul său este de monitorizare, stabilizare și construire a încrederii, nu de reglementare definitivă a conflictului.

Parteneriatul Estic și poziționarea Georgiei. Parteneriatul Estic, lansat în 2009, a reprezentat un cadru esențial pentru apropierea Georgiei de UE. Inițiativa a vizat șase state: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina [13]. Georgia s-a numărat printre cei mai activi parteneri ai UE în acest format. Obiectivele sale au inclus asocierea politică, integrarea economică, liberalizarea vizelor, cooperarea sectorială și apropierea de *acquis-ul european* [5]. Parteneriatul Estic a permis diferențierea între statele participante. Georgia, Republica Moldova și Ucraina au avansat mai mult decât alte state și au format ulterior „Trio Asociat", un format de cooperare consolidată orientat spre integrare europeană [13]. Această diferențiere a demonstrat că UE nu poate aplica aceeași formulă tuturor partenerilor estici. Nivelul de ambiție europeană, capacitatea de reformă și contextul geopolitic diferă de la un stat la altul.

Acordul de Asociere UE–Georgia. Semnarea Acordului de Asociere în 2014 și intrarea sa deplină în vigoare în 2016 au reprezentat un moment major în relațiile UE–Georgia [5]. Acordul oferă cadrul pentru asocierea politică și integrarea economică, stabilind direcții clare de reformă. Acordul include prevederi privind dialogul politic, statul de drept, drepturile omului, cooperarea economică, comerțul, energia, transportul, mediul, educația, justiția, libertatea și securitatea [6]. Importanța Acordului constă în faptul că acesta nu este doar un document diplomatic, ci un instrument de transformare internă. Prin apropierea de legislația și standardele UE, Georgia își modernizează instituțiile, piețele și politicile publice [6]. Totuși, implementarea Acordului depinde de voința politică internă. Fără reforme reale, asocierea riscă să rămână formală.

ZLSAC și integrarea economică. Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător este parte integrantă a Acordului de Asociere UE–Georgia [6]. ZLSAC urmărește liberalizarea comerțului și apropierea treptată a legislației, standardelor și procedurilor georgiene de cele ale Uniunii Europene. ZLSAC facilitează accesul produselor georgiene pe piața UE, dar impune și standarde ridicate privind siguranța produselor, concurența, achizițiile publice, protecția consumatorilor, normele sanitare și fitosanitare. Pentru Georgia, ZLSAC este un instrument de modernizare economică, care poate atrage investiții, îmbunătăți competitivitatea și reduce dependențele comerciale față de alte piețe [6]. Totuși, beneficiile ZLSAC nu sunt automate, deoarece depind de capacitatea întreprinderilor georgiene de a respecta standardele europene, de infrastructură, de administrația vamală și de stabilitatea instituțională.

Liberalizarea vizelor și mobilitatea cetățenilor. Liberalizarea regimului de vize a fost una dintre cele mai vizibile realizări ale cooperării UE–Georgia. Din 28 martie 2017, cetățenii georgieni pot călători fără viză în spațiul Schengen pentru ședere de scurtă durată [5]. Această măsură a avut o semnificație politică și socială majoră, care a apropiat cetățenii georgieni de spațiul european, a consolidat contactele interumane, mobilitatea academică, turismul și relațiile economice. Liberalizarea vizelor a fost condiționată de reforme privind securitatea documentelor, managementul frontierelor, migrația, azilul, ordinea publică, drepturile fundamentale și cooperarea externă [5]. Totuși, regimul fără vize poate fi afectat de evoluții politice negative. În contextul regresului democratic recent, Comisia Europeană a propus suspendarea parțială a facilitării vizelor pentru anumite categorii de oficiali georgieni, fără a afecta cetățenii obișnuiți [10].

Georgia și „Trio Asociat". Georgia, Republica Moldova și Ucraina au constituit formatul „Trio Asociat", prin care au urmărit cooperarea consolidată în cadrul Parteneriatului Estic și avansarea pe calea integrării europene [13]. Acest format a reflectat diferențierea în vecinătatea estică. Cele trei state au semnat Acorduri de

Asociere, au implementat ZLSAC și au exprimat aspirații clare de aderare la UE. Pentru Georgia, participarea la acest format a avut valoare diplomatică, deoarece a plasat-o alături de Republica Moldova și Ucraina în categoria statelor cu orientare europeană avansată [13]. Războiul Rusiei împotriva Ucrainei a accelerat semnificația acestui format, dar a produs și diferențe de ritm. Ucraina și Republica Moldova au deschis negocieri de aderare, în timp ce parcursul Georgiei s-a blocat de facto din cauza evoluțiilor interne [2].

Cererea de aderare și statutul de țară candidată. Georgia a depus cererea de aderare la UE în martie 2022, în contextul războiului Rusiei împotriva Ucrainei [2]. Decizia a reflectat presiunea societății georgiene și a forțelor proeuropene, precum și dorința de a se înscrie în noua dinamică a extinderii europene. La 14 decembrie 2023, Consiliul European a acordat Georgiei statutul de țară candidată, cu condiția implementării pașilor relevanți recomandați de Comisie [8]. Statutul de candidat a reprezentat un succes politic major, dar și o responsabilitate crescută. El a confirmat perspectiva europeană a Georgiei, însă a impus reforme privind statul de drept, drepturile fundamentale, de-oligarhizarea, combaterea corupției, libertatea presei și depolarizarea politică [4]. Prin urmare, statutul de candidat nu este echivalent cu aderarea, care reprezintă începutul unei etape mai exigente, în care statul trebuie să demonstreze capacitatea de a respecta criteriile politice și instituționale ale UE.

Blocajul de facto al procesului de aderare. În 2024, parcursul european al Georgiei a intrat într-un blocaj de facto. Consiliul European a concluzionat că acțiunile guvernului georgian au pus în pericol calea europeană a țării, iar Comisia Europeană a constatat deteriorarea situației democratice [2]. Comisia a semnalat regres democratic, erodarea statului de drept, restricții asupra drepturilor fundamentale, limitarea spațiului civic și afectarea libertății de exprimare și de asociere. Această situație arată că europenizarea nu este ireversibilă, chiar și un stat cu aspirații europene puternice poate înregistra regres dacă reformele sunt abandonate sau dacă instituțiile democratice sunt slăbite [4]. Blocajul actual afectează credibilitatea Georgiei în raport cu UE și creează un contrast față de Republica Moldova și Ucraina, care au avansat în procesul de aderare [9].

Statul de drept, democrația și societatea civilă. Pentru UE, statul de drept și democrația sunt criterii fundamentale ale aderării. Georgia trebuie să demonstreze independența justiției, combaterea corupției, protecția drepturilor fundamentale, pluralism politic și libertatea societății civile [4]. Societatea civilă georgiană a avut un rol important în susținerea parcursului european. Protestele proeuropene au demonstrat că orientarea europeană este puternic susținută de o parte semnificativă a populației [2]. Totuși, tensiunile dintre guvernare și societatea civilă au crescut, iar legislația restrictivă privind organizațiile neguvernamentale și mass-media a fost

criticată de instituțiile europene [9]. Această situație este importantă deoarece integrarea europeană nu este doar proces guvernamental, ci și societal. Fără participarea societății civile, reformele pot deveni formale și lipsite de legitimitate.

Securitatea regională și presiunea Federației Ruse. Georgia se confruntă cu presiuni geopolitice permanente din partea Federației Ruse. Prezența regiunilor separatiste, militarizarea acestora, propaganda, presiunile economice și influențele politice reprezintă provocări pentru securitatea națională a Georgiei [7]. UE susține integritatea teritorială a Georgiei și politica de nerecunoaștere a Abhaziei și Osetiei de Sud ca entități independente [3]. Războiul Rusiei împotriva Ucrainei a accentuat importanța securității în regiunea Mării Negre. Pentru Georgia, acest război a creat atât oportunități de apropiere de UE, cât și riscuri de destabilizare [2]. În acest context, cooperarea UE–Georgia trebuie să includă nu doar reforme economice și juridice, ci și reziliență societală, securitate informațională, combaterea dezinformării și consolidarea capacităților instituționale [14].

Dimensiunea economică, energetică și de conectivitate. Georgia este importantă pentru UE și prin rolul său de coridor de conectivitate între Europa, Marea Neagră, Caucaz și Asia Centrală. Transportul, energia, infrastructura digitală și comerțul sunt domenii relevante ale cooperării bilaterale [5]. ZLSAC a creat oportunități pentru integrarea economică, dar infrastructura și capacitatea administrativă rămân esențiale pentru valorificarea deplină a acestor oportunități [6]. Georgia poate deveni un actor important în proiecte de conectivitate regională, mai ales în contextul interesului UE pentru rute alternative, reziliență economică și reducerea dependențelor strategice [5]. Totuși, instabilitatea politică și blocajul parcursului european pot reduce atractivitatea investițională a Georgiei și pot limita capacitatea sa de a valorifica poziția geografică.

Perspective și recomandări pentru relansarea cooperării UE–Georgia. Relansarea cooperării dintre UE și Georgia depinde de reluarea reformelor democratice și de restabilirea încrederii dintre instituțiile europene și autoritățile georgiene [2]. Prioritară este consolidarea statului de drept prin garantarea independenței justiției și a procuraturii, transparentizarea procedurilor de numire și intensificarea combaterii corupției [4]. În egală măsură, protejarea societății civile și a mass-mediei independente constituie o condiție indispensabilă pentru menținerea caracterului democratic și a credibilității parcursului european [9]. Reducerea polarizării politice presupune instituționalizarea dialogului dintre guvernare, opoziție și societatea civilă, precum și respectarea pluralismului și a mecanismelor democratice de control [4]. Totodată, Georgia trebuie să își consolideze reziliența față de presiunile externe prin dezvoltarea comunicării strategice, a securității informaționale și a capacităților de prevenire a ingerințelor străine [14]. În plan economic și instituțional, valorificarea integrală a Acordului de Asociere și a ZLSAC rămâne esențială pentru apropierea legislati-

vă de UE, modernizarea administrației și creșterea competitivității economice [5]. Progresul cooperării UE–Georgia va depinde, prin urmare, de corelarea sprijinului european cu rezultate verificabile în domeniul reformelor democratice, al statului de drept și al rezilienței instituționale.

Concluzii. Cooperarea dintre UE și Georgia a evoluat de la asistență post-sovietică și dialog politic la asociere politică, integrare economică, liberalizare de vize și statut de țară candidată. Această evoluție demonstrează caracterul strategic al relației bilaterale și rolul UE în susținerea modernizării Georgiei. Parteneriatul Estic, Acordul de Asociere și ZLSAC au contribuit la apropierea Georgiei de standardele europene, iar EUMM Georgia a demonstrat implicarea UE în stabilizarea securității regionale după conflictul din 2008. Totuși, parcursul european al Georgiei nu este liniar. Regresul democratic, polarizarea politică, restrângerea spațiului civic și suspendarea de facto a procesului de aderare au afectat relația cu Uniunea Europeană. Analiza arată că Georgia rămâne un stat important pentru politica UE în vecinătatea estică, dar viitorul său european depinde în primul rând de deciziile interne. UE poate oferi sprijin, expertiză, finanțare, acces la piață și perspectivă politică, dar nu poate substitui voința politică națională.

Se recomandă relansarea reformelor democratice, consolidarea independenței justiției, protejarea societății civile, combaterea dezinformării, întărirea securității interne și revenirea clară la angajamentele europene asumate. Numai în aceste condiții Georgia poate transforma statutul de țară candidată într-un parcurs real de aderare.

În concluzie, cooperarea UE–Georgia rămâne un proces cu valoare strategică pentru ambele părți. Pentru Georgia, ea reprezintă șansa modernizării și consolidării independenței. Pentru Uniunea Europeană, Georgia este un partener important în stabilizarea Caucazului de Sud, consolidarea securității Mării Negre și promovarea valorilor europene în vecinătatea estică.

Referințe bibliografice

1. Uniunea Europeană. Tratatul privind Uniunea Europeană, versiune consolidată. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 202, 7 iunie 2016. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:12016M/TXT
2. European Commission. *Georgia — Enlargement and Eastern Neighbourhood*. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/countries/georgia_en
3. Council of the European Union. *Georgia*. Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/en/policies/georgia/
4. European Commission. (2025). *Georgia 2025 Report*. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/b3089ad4-26be-4c6a-84cc-b9d680fe0a48_en?filename=georgia-report-2025.pdf

5. European External Action Service. *EU–Georgia relations — Factsheet*. Disponibil: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-georgia-relations-factsheet_en
6. European Commission. *EU–Georgia Deep and Comprehensive Free Trade Area*. Disponibil: https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-georgia-deep-and-comprehensive-free-trade-area
7. European Union Monitoring Mission in Georgia. *Home — EUMM Georgia*. Disponibil: https://www.eumm.eu/
8. European Council. (2023). *European Council meeting, 14–15 December 2023*. Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2023/12/14-15/
9. European Commission. (2025). *2025 Enlargement Package shows progress towards EU membership for key enlargement partners*. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/news/2025-enlargement-package-shows-progress-towards-eu-membership-key-enlargement-partners-2025-11-04_en
10. European Commission. (2024). *Commission proposes to suspend visa-free travel for officials from Georgia*. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-proposes-suspend-visa-free-travel-officials-georgia-2024-12-20_en
11. European External Action Service. (2014). *Association Agenda between the European Union and Georgia*. Disponibil: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/associationagenda_2014_en.pdf
12. European Parliament. (2026). *2025 Commission report on Georgia*. European Parliamentary Research Service. Disponibil: https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2026)789331
13. BENIUC, L., & MOSCVICIOV, L. (2021). „Trio asociat" ca formă de cooperare și dialog consolidat în cadrul Parteneriatului Estic. In *Promotion of social and economic values in the context of European integration: 4th International Conference: Collecting scientific papers* (Vol. 1, pp. 284–287). https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/284-287_17.pdf
14. BENIUC, L. (2024). Strategiile de politică externă ale Uniunii Europene privind promovarea păcii și securității internaționale. *Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova*, 25–36. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/25-36_11.pdf
15. BENIUC, L. (2024). Contribuția Uniunii Europene la pacea și securitatea globală. In N. Putină & A. Solcan (Eds.), *Strengthening security and stability in the new national, regional and global realities* (pp. 200–212). Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova. https://doi.org/10.5281/zenodo.12755161